

Most ültetjük a fákat

AZ ŐSZ KÖZEPÉN NAPPAL MÉG BŐVEN LEHET RÉSZÜNK NAPSÜTÉSBN, UGYANAKKOR SOKSZOR A FELKELŐ NAP FÉNYÉBEN MEGCSILLANÓ DERES, ZÚZMARÁS TÁJ LÁTVÁNYÁRA ÉBREDHETÜNK. A TERMÉSZET SZÍNES LEVÉLESŐVEL KÍSÉRT FELKÉSZÜLÉSE A NYUGALMI ÁLLAPOTRA CSODASZÉP LÁTVÁNYT NYÚJT, AMI EGYÜTTAL ESZÜNKBE JUTTATJA, HOGY ELJÖTT AZ IDŐ KERTÜNK TÉLI HÓNAPOKRA VALÓ FELKÉSZÍTÉSÉRE.

HORVÁTH ANETT

A rendszerint megérkező csapadékosabb időjárás miatt bőséges locsolásra már aligha lesz szükség, ezért engedjük le az esővízgyűjtő tartályból a vizet és víztelenítsük a kerti csapokat. A cserepes növényeket legfeljebb október végéig hagyjuk kint a szabadban. Szedjük fel a kardvirág és a dália gumóit, majd tavaszig őrizzük ezeket fagymentes helyen.

A talaj átforgatásának ideje hagyományosan őszre esik, de egyre terjed az a nézet, hogy az ásással,

szántással ártunk, mert felborítjuk az talajélet összetett rendszerét. A talaj szerkezetének javítására, levegőssé tételére ásó helyett használjunk ásóvillát, amivel nem keverjük össze a talajrétegeket. Csak szűrjük le az eszközt a földbe és mozgassuk előre-hátra. A kötött, agyagos talaj felső rétegébe keverhetünk szerves talajlazítókat, például alginitot. A laza, homokos talajokba vessünk zöldtrágyaként spenótot vagy fehér mustárt, melyek a

tavaszi talajba forgatáskor javítják a szerkezetét és tápanyagforrásként szolgálnak.

Még a fagyokig szedhetünk paprikát, paradicsomot

A paprika termését szüretelhetjük egészen az őszi fagyokig, de meglehet, hogy már csak apróbb bogycókat hoz a növényünk. Ennek elkerülésére jótékonyan befolyásolhatjuk a termés hozamot, ha 10 liter víz és egy kávéskanál magnéziumtartalmú keserűs oldatával alaposan belocsoljuk a töveket. A leszedett és újságpapírba csomagolt paprikák hűvös helyen akár karácsonyig is elállnak.

Válasszunk körültekintően

Elérkezett a faültetés ideje is. A bogycókat inkább hónap elején, a gyümölcsfákat pedig a hónap végén telepítsük, amikor a hőmérséklet még fagypont fölé van. Válasszunk betegségeknek ellenálló, környékünkön bevált, lehetőleg magyar nemesítésű fajtákat, amelyek talán nem hoznak akkora termésmennyiséget, viszont növényvédelem nélkül is sikeresen termesztethetők házikerti körülmények között. Ilyen például az augusztus-szeptemberben termő *Nemtudom szilva* vagy a szeptember-októberben érő, télen is jól tárolható *Batul alma*. Tartsuk szem előtt az adott fajaj szükségleteit (pl. tápanyagigény, öntermékeny vagy önmeddő) és a terület kijelölésekor mindenképpen vegyük figyelembe a felnőttkori méreteket. A kerítéséhez viszonyított

ültetési távolságot az önkormányzatok szabályozzák, mivel a szomszédok között állandó konfliktus forrásai lehetnek a telekhatáron átnyúló ágak vagy a lombkorona árnyékoló hatása. A félreértések elkerülésére nézzünk utána a helyi hatósági szabályozásnak, illetve elővigyázatosságból tájékozassuk szomszédunkat telepítési szándékunkról.

Faültetés

A 100 x 100 cm nagyságú és 60-80 cm mély ültetőgödörbe töltsünk 10-12 vödör komposztot. Komposzt helyett tehetünk egy vödör érett szerves trágyát is, amelyet földdel 1:1 arányban elkeverünk. További egyszerű ültetési praktika lehet, ha pár marék csíráképes árpát is teszünk a gyökerekhez. A csírázás közben a magokból növekedésserkentő anyagok és hő szabadul fel. A magok fény hiányában lassan lebomlanak, ezzel tápanyaghoz is juttatják a gyökereket.

Közvetlenül ültetés előtt, a kiszáradás elkerülése végett mártsuk a csemete gyökerét agyagból és vízből készült pépbe. A föld visszatöltésekor a felső, tápanyagban gazdagabb réteget tegyük a gyökerekhez, majd ha már 2/3 részig betemettük a gödört, akkor némi taposás után locsoljuk be 2-3 vödör csalánleves vízzel. A gödör teljes feltöltését követően készítsünk tányért a tő köré, és ügyeljünk a rendszeres locsolásra. A frissen ültetett csemete tövéhez ültethetünk spenótot, amit ha lekaszálnak további tápanyagot is szolgáltatunk neki.

Az ifjú fának alapvetően nincs szüksége támasztékra. Csak akkor támasszuk ki, ha feltétlenül szükséges, mert a kötözés elszoríthatja, kidörzsölheti a háncsot.

Mit vethetünk?

Használjuk ki a jó időt vetégetésre! Eljött a jövő nyáron fölszedhető fokhagyma duggatásának az ideje. Ehhez még időben fogjunk hozzá, mert

nem célszerű frissen felásott földbe eltenni a duguhagymákat. A talaj előkészítése után szükség van 2-3 hétre, míg kellőképpen tömörödik a föld. Emellett a fokhagyma jól bírja a téli fagyokat is, de ősszel időt kell hagyni neki, hogy megfelelően megerősödjön, begyökeresedjen. Az ágyás kijelölésénél ügyeljünk arra, hogy ez esetben különösen fontos a vetésforgó betartása: soha ne ültessük ugyanoda a fokhagymát, ahová tavaly, és a gyökérzöldségek után sem tanácsos. A duguhagymákat érdemes betenni egy-két hétre a hűtőszekrénybe. A gerezdeket ne szedjük szét, csak közvetlenül ültetés előtt, és csak egészséges szaporítóanyagot ültessünk el.

A paradicsomok helyére vethetünk átteleltetésre szánt petrezselymet és spenótot.

Próbálkozhatunk még hónapos retekkel és bébisaláta nevelésével. Be nem ültetett, megüresedett ágyásokat ne felejtjük fedetlenül, takarjuk be komposzttal vagy fedjük le avarral!

Évelő gyógyítók

Csicsókát is most érdemes telepíteni. Évelő növényről van szó, ami ugyan hatékonyan kiszorítja a tarackot, de elég erőteljesen terjed, így a kerítés mellett tartható legjobban kordában, de tehetjük egyből nagyobb konténerbe vagy csak neki szánt magasságába. A csicsóka rendszeres fogyasztása mellett szól, hogy segít a szív- és ér-

Sajnos a csicsóka rosszul tárolható

rendszeri betegségek, továbbá a rák megelőzésében. A benne található folyékony rostanyag, az inulin helyreállítja a bélfloórát, kedvezően befolyásolja a máj, lép és hasnyálmirigy működését. Az egészségre gyakorolt számos előnye mellett hátránya, hogy rendkívül rosszul tárolható, ezért mindig csak a frissen elfogyasztani kívánt mennyiséget szedjük föl.

Itt az idő a torma szaporítására, ami 30 cm-es gyökérdugványokkal lehetséges. Ennek a növénynek számos növényekre és egészségre gyakorolt jótékony hatása van. Használhatjuk szegélynövényként, mert elijeszti a kerti kártevőket és a burgonyabogarat. Kiváló gyógynövény is egyben, elfogyasztva élvezhetjük antibakteriális, gombaölő, gyulladáscsökkentő és érrendszerre gyakorolt pozitív hatásait.

Növényvédelem

Egyre nagyobb gondot okoznak az enyhébb telek, ezért gondoskodjunk az áttelelő kártevők gyérítéséről. Készítsünk enyves hernyófogó övet a kis és nagy téli araszoló hernyók befogására, melyek nőstényei a fák törzsén feljutva az ágakra rakják le tojásaikat. Az enyvhez 20 dkg disznószírt főzzünk össze 2,5 kg repceolajjal, majd olvasszuk fel benne a 20 dkg fenyőgyantát és lassan keverjük hozzá 2 dl terpentint. A főzés során nyílt lángot soha ne használjunk, mert tűzveszélyes! A kartonból vagy hullámpapírból készített enyves övet helyezzük 50-70 cm magasságba a gyümölcsfákra, és november végéig cseréljük 7-10 naponta.

Lombhullatást követően permetezzük le réztartalmú szerekkel az őszibarackfákat a tafrinás levélfodrosodás megelőzéséért. A szőlőt idén utoljára fűjjük le bordói lével.

Célszerű a cserjék és fák tövét avarral borítani, mert a levélkucap téli menedéket jelent számos hasznos állatnak, mint például a sünnnek, a cickányoknak, a futrinkáknak vagy a futóbogaraknak. Ez utóbbiak lárvái csigákkal, férgekkel és ezek tojásaival

Készítsünk telelőhelyet a hasznos fátyolkáknak

táplálkoznak és az avar mellett a katicákkal együtt a kórákások alatt is szívesen megbújnak.

A levéltetveket pusztító fátyolkáknak is érdeemes téli szállást készíteni. Ezek a rovarok a piros

színt kedvelik, ezért piros ládikát vegyünk e célra vagy fessünk be egyet erre a színre, majd töltsük fel szalmával és erősítsük fel egy fára kb. 160 cm magasban.

Almaecet házilag

Ha az almaecetre gondolunk, talán a rá épülő népszerű diéta alapanyagaként jut eszünkbe először. Zsírégető tulajdonsága mellett keringésjavító, immunerősítő, anyagcsere-szabályozó és méregtele-

nítő hatása miatt igazi csodaszernek számít a bolti ecetekhez képest, ezért érdemes rendszeresen fogyasztani.

A házi almaecethez töltsünk meg egy 5 literes üveget egyharmadrészig a romlott részekről megtisztított, héjával, csutkáival együtt feldarabolt vagy lereszelt almával. Adjunk hozzá 20 dkg cukrot, majd öntsük fel háromszoros mennyiségű vízzel. Tüllel letakarva tartsuk kb. 21 °C-os, napos, világos helyen és keverjük meg naponta. Ha elkezd ecezesedni, vigyük sötét helyre (padlás vagy pince), ahol 8 hétig hagyjuk érni. A tetején megjelenő ecetágyat szedjük le és a kész almaecetet már használhatjuk is főzéshez, takarításhoz, tartósításhoz, vagy akár hajöblítésre.